

Антоній МОЙСЕЙ,
Крістіна ПАРАЙКО

ЗВИЧАЇ ТА ОБРЯДИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАРОДЖЕННЯМ ДИТИНИ В УКРАЇНЦІВ ТА РУМУНІВ СТОРОЖИНЕЦЬКОГО РАЙОНУ

У статті, на основі проведених етнографічних польових досліджень серед українців та румунів у селах Сторожинецького району у 2008—2011 рр. робиться спроба дослідити ремінісценції комплексу звичаїв та обрядів, пов'язаних з народженням дитини (передродові, родильні й післяродові).

Ключові слова: звичай, обряд, народження дитини, українці Сторожинецького району, румуни Сторожинецького району.

Народження дитини здавна було важливою сімейною та громадською подією. Життя доводило, що для родопомочі потрібні практичні знання та уміння.

Соціальна практика відбирає для виконання акушерських функцій жінок, схильних до надання такої допомоги. Так з'явилися повитухи. Від них, від їхніх знань і навичок значною мірою залежали успішні пологи, життя і здоров'я матері та дитини. Крім того, з народженням дитини пов'язаний цілий комплекс звичаїв та обрядових дій, спрямованих на створення сприятливої психологічної атмосфери для породіллі, успішного прийому родів та вшанування породіллі і новонародженого, підтримки їх здоров'я. Комплекс традиційних звичаїв та обрядів, пов'язаних з народженням дитини, та інститут народного акушерства, як засвідчують польові матеріали, зібрані на Буковині, збереглися до 60—70-х рр. ХХ ст. У «радянський» період ці народні знання починають поступово забуватись, що спричинено масовою появою медичних закладів. В наш час можна говорити хіба що про ремінісценції цих звичаїв і обрядів, більшість з яких вже не практикуються, але залишилися в пам'яті старожилів.

Метою нашої статті є дослідження родильних звичаїв та обрядів, процесу їх трансформації серед українців та румунів одного з районів Чернівецької області (Сторожинецький), через який проходить один з сегментів етнічного кордону між представниками цих двох етносів. До певної міри цей район відображає загальну картину досліджуваного етнографічного явища на всій території північної частини Буковини.

Порушена тематика широко розробляється в українській етнологічній науці. Згадаємо з цього приводу праці Н. Гаврилюк «Картографування явищ духовної культури» (1981) [4], В. Борисенко «Обряди і звичаї в українській родині» (2000) [2], О. Боряк «Баба-повитуха в культурно-історичній традиції українців: між профанним і сакральним» (2009) [3]. Крім того, є цілий ряд праць, що стосуються дослідження родильних звичаїв та обрядів по регіонах України (О. Галько [5], С. Гвоздевич [6—9], І. Дермана [10], Г. Кожолянка [12], В. Цубенко [13] та ін.); захищених докторських (О. Боряк) та кандидатських дисертацій (О. Галько, М. Маєрчик, І. Щербак та ін.). На території північної частини Буковини дослідження з цієї тематики серед українців наприкінці ХХ ст. проводив

проф. Г. Кожолянко. Матеріали польових етнографічних досліджень були опубліковані в другому томі «Етнографії Буковини (2001) [11].

Як підсумок історіографічного огляду, відзначимо той факт, що потребують спеціального дослідження локальні особливості родильної обрядовості в українців Буковини (у тому числі Сторожинеччини); немає спеціальних статей, присвячених цій тематиці в румунів і молдаван Чернівецької області, їхнім взаємозв'язкам у цій сфері з українцями.

В основі дослідження лягли польові етнографічні матеріали, зібрані в українських (Банилів-Підгірний, Кам'яна, Комарівці, Спаська) та румунських (Чудей, Старі Бросківці, румунів м. Сторожинця) населених пунктах [1]. Завдяки проведеним етнографічним експедиціям вивчено комплекс обрядів, пов'язаних з народженням дитини, та інститут народного акушерства, їх характерні особливості для українців та румунів Сторожинецького району.

Обряди, пов'язані з народженням дитини, традиційно прийнято ділити на декілька циклів: передродові, родильні, післяродові та соціалізуючі.

Передродові обряди сприяють нормальному протіканню вагітності та доброму самопочуттю жінки. Вони стосуються етапу очікування пологів і народження нового члена сім'ї, в основному насичені оберегами та повір'ями.

Традиційно склалася ціла система табу, яка, за народними віруваннями, здатна оберігати жінку. Більшість таких заборон, як засвідчують польові матеріали, збереглися до наших днів: заборона породілі зустрічатися з каліками, сліпими та хворими, тому що їхні вади можуть перейти на дитину (Старі Бросківці); гризти, жувати під час ходи, бо дитя завжди кричатиме, буде ненажерою (Кам'яна); бити свиню, kota чи собаку ногою, які, за народними віруваннями, пов'язані з демонічними силами, бо вірили, що в такому разі дитина буде волохатою (Чудей); не можна шити, щоб не «защити» дитині очі, рот (Спаська); мотати нитки (особливо плести у період від Різдва до Нового року), бо дитина в утробі може обкрутитися пуповиною; ходити на похорони (особливо дивитися на покійника), бо дитина матиме блідий колір обличчя; гніватися, сперечатися, брехати тощо (Банилів-Підгірний, Кам'яна) [1].

Вагітній жінці рекомендується в останні місяці перед пологами рухатися помірно, не квапитись, не

братися за важку роботу, не приймати гарячих купелів, не їсти гострих страв (особливо перцю, гірчиці, оцту), не вживати алкогольних напоїв, не пити настоїв та відварів материнки, шавлії тощо. Тлумачення цього можна знайти в сучасній медицині: гострі приправи та перелічені рослини сприяють значному припливу крові до тазових органів, а, отже, можуть негативно впливати на перебіг вагітності: кровотечі, відшарування плаценти, непередбачене відходження навколоплідних вод.

У наш час сильною ще залишається віра у зв'язок ще ненародженої дитини із вчинками вагітної жінки. В румунів та українців Сторожинецького району породілі забороняється торкатися рукою свого обличчя, коли вона перелякається вогню (пожежі), бо дитина народиться з червоною плямою (цяткою) на обличчі (Банилів-Підгірний, Кам'яна, Спаська) [1].

Ще в другій половині ХХ ст. у народі вважалося, що про цей делікатний стан (стан вагітності) має знати якомога менше людей, щоб не наврочили дитину. Причому, за віруваннями, наврочити могли як сусіди із «поганим оком», так і нечиста сила (румуні Сторожинця). У народі казали: «Чим менше народу знає про стан жінки, тим легше буде їй народжувати дитину» (Кам'яна). Крім того, вагітність приховували також з міркувань, що «вади інших людей можуть перейти на новонародженого» (Банилів-Підгірний) [1].

Всі ці заборони, з одного боку, були спрямовані на захист матері і дитини, оберігали вагітних від несподіванок, неприємностей, переживань, з іншого — сильно обмежували майбутню матір. Так, наприклад, їй не можна було підстригатися — це дійство, за повір'ями, вкорочувало віку дитині (Сторожинець, Кам'яна, Спаська). Жінка мала ретельно також дотримуватись релігійних заборон: «праця у святкові дні обов'язково позначиться на дитині» (Кам'яна, Старі Бросківці).

До наших днів збереглася заборона відмовити в чомусь вагітній жінці. За народними віруваннями, це прохання не породілі, а її дитини, яка перебуває у материнському лоні. За повір'ями, у того, «хто пошкодує дати вагітній чого вона забажала, все в хаті чи коморі погризуть миші» (Сторожинець, Спаська). Забороняється вживати під час розмови з вагітною наступні слова: страх, біль, кро-

вотеча, корчі, запаморочення, зомління (Кам'яна, Комарівці, Старі Бросківці) [1].

Зважаючи на драматичність подій, пологи пов'язані з оберегами та магичними обрядами. За віруваннями румунів Сторожинця на матір і дитину, слабких і безпомічних, чекає багато небезпек від злих сил та людей. Нечиста сила навіть може забрати в матері дитину та підкинути свою. Тому треба їх належним чином охороняти, і це зазвичай робила *моаша*¹.

Про відповідальну роль повитухи як одного з основних персонажів родильної обрядовості у часи, що передували появі медичних закладів, повідомляють чимало дослідників. Зокрема, Н. Гаврилюк у своїй праці «Картографування явищ духовної культури» спробувала навіть дослідити (картографувати) місцеві назви родильних повитух: *баба* (Чернігівська, Київська обл.), *бабушка* (Сумська обл.), *баба-бранка* (Хмельницька, Вінницька, Житомирська обл.), *баба-пупорізка* (Полтавська обл.) тощо [4, с. 69]. У цьому контексті відзначимо, що в населення Буковини поширеною є назва *моаша* (від албанського *moshe*, що означає літній, старовина [15, с. 30—32]), що передалася українцям регіону, ймовірно, за посередництвом східнороманського населення. Термін *моаша* широко поширений в сусідній Румунії та Республіці Молдові.

За свідченням респондентів, в румунів Сторожинця повитуха під час прийняття пологів вдавалася до магичних дій. Коли пологи були важкими, повитуха наказувала відчинити всі замки, відкрити двері, вікна, скрині, розстібнути коміри сорочок, іноді навіть просила відчинити «царські врата» (центральні двостулкові двері іконостаса, що ведуть до престолу у вівтарі і символізують ворота Раю) в церкві; обкурювала породіллю зіллям. Найдосвідченіші повитухи використовували і раціональні прийоми народної медицини: вони вправно робили породіллі масаж, компреси з відвару льону, розтирали маслом, вигрівали гарячим зерном. Були вони

готові також до можливих ускладнень. Для пологів вони готували відповідні тканини (конопляні, лляні, пізніше — бавовняні, шовкові), прали їх, попередно кип'ятили, змочували у відварах і настоях.

У процесі еволюції деякі магичні дійства переплелися з християнськими елементами та символікою. Так, у румунів Сторожинця у 30—40-х рр. ХХ ст. при вкрай важкому становищі вагітної повитуха знімала ікони, а чоловіка породіллі відправляла до церкви просити священника відслужити молебень. Також помічниками при пологах вважалися всілякі церковні принади: церковні ключі або пояс священника. Так, ключі та пояс клали жінці на живіт. Вважалося, що дія цих речей значно підсилювалася, якщо чоловікові щастило вмовити священника на деякий час відкрити «царські врата» [1].

У румунів Нижніх Петрівців на початку ХХІ ст. *царська моаша* після народження дитини співала: «Acest băiat, / Ce l-am ridicat, / Să fie norocos, / Să fie sănătos, / Să fie mintios, / Să fie voios, / Să fie învâțat, / Dar și mult stimat, / Să fie om de treabă / Și luat în seamă». / «Цей хлопчик, / Якого я підняла, / Щоб був щасливим, / Здоровим, / Розумним, / Радісним, / Вченим, / А також вельмишановним, / Щоб був порядною людиною / Та шанованою» [16, с. 39—42].

Побутував цілий ряд повір'їв, якими мотивувалась поведінка породіллі після пологів: після заходу сонця не можна було нічого дарувати або позичати з хати, бо сон в дитини пропаде (Сторожинець, Кам'яна, Старі Бросківці); не можна було показувати дитину до хрещення стороннім («щоб не було напасті») (Сторожинець). Причому твердо вірять, що ці дії наперед визначають долю дитини (Кам'яна, Спаська) [1].

Часом бувають випадки, що дитина народжується разом з послідом матері, у тій «сорочці», у якій була в лоні, — вважається, що така дитина буде щасливою і про неї кажуть: «У сорочці народилась» [1].

Далі відбувалося головне практичне завдання повитухи — відрізання пуповини немовляті. Як і будь-яка «початкова» дія, обрізання і перев'язка пуповини були сприятливим моментом для наділення новонародженого важливими характеристиками. Повитуха перев'язувала пуповину переважно льною ниткою. Льон виконував функцію оберега і сим-

¹ Крім звичайної традиційної повитухи (*моаши*) у румунів с. Нижні Петрівці та Старі Бросківці атестована також назва *царська моаша* (*moașa împărătească*), що, на відміну від першої, мала спеціальні студії та працювала у медичній установі (див. працю: Zmoșu V. Un sat bucovinean de pe valea Siretului: Pătrăuți de Jos. Mărturii spirituale / Valeriu Zmoșu. — Cernăuți: Editura Alexandru cel Bun-Zelena Bucovina, 2006, p. 10).

волізував зв'язок з предками-прабатьками і Матір'ю Землею. Також вважається, що це обв'язування робилося для того, «щоб дитина плодити була» і «щоб у жінки діти велися» (Сторожинець). У Банилові-Підгірному пуповину залишали матері, яка давала його розв'язати своїй дитині у віці 6—7 років, вірячи, що «до неї прийде розум» [1]. У Спаській та Старих Бросківцях послід та пуповину повітуха закопувала під родюче дерево [1].

Великого значення при родах надавали першій купелі, адже вода, за народними уявленнями, символізує силу й чистоту. Перше купання новонародженого обв'язково робила повітуха (Банилів-Підгірний, Кам'яна, Спаська). Воду для купелі (у деяких місцевостях «непечату» або освячену воду) настоювали на різноманітних травах: любистку, ромашці, вважаючи, що дитина буде краще рости. Клади також у купель васильки та золоті речі (Кам'яна). Воду для купелі нагрівали в казані («котеві»), в якому зазвичай варять кулешу (мамалігу), щоб «поле йому файно родило», амили дитину в кориті, яке використовували попередньо для замішування тіста, вважаючи, що це принесе йому в житті багатство [1].

У більшості випадків дитину обгортали у сорочку батька чи матері. Це залежало від того, хто родився — хлопчик чи дівчинка. Проте, в с. Кам'яна новонародженого обгортали у домашнє полотно (домоткане), після чого клали на землю, щоб він був ситим, багатим і щасливим у житті; у с. Спаська — обгортали у простирадло і клали матері на груди [1].

У Спаській повітуха після прийняття родів вважалася «нечистою» і її здійснювали обряд очищення. Вона повинна була піти до церкви і «взяти молитву», після чого приходила до породіллі і дитини і кропила їх освяченою водою [1]. В українців та румунів Сторожинецького району після родів чоловік породіллі віддячував повітусі грошима, у деяких місцевостях її дарували також рушник (Спаська), домоткане полотно (Кам'яна).

Після родів породіллі заборонялося виходити з хати, доки не візьме з церкви свячену воду і молитву, так званий «вивід» (Банилів-Підгірний, Кам'яна). За свідченнями старожилів, «доки в хаті була нехрещена дитина, то мамі не можна було до хрещення виходити між люди». Щоб не

порушити звичаєві норми поведінки, «вагітні й нечисті жінки також не мали права торкатися коровайного тіста, не ходили на родини й хрестини, і навіть до криниці по воду».

До хрещення дитина вважалася особливо вразливою, її намагалися якомога краще оберігати — під подушку дитини клали ніж, часник, перевертали тарілку дном до хати у вікні, закладали світло, перевертали віник. Дитині мастили ніжки і ручки свяченим, а ступні вугликом. Ще наприкінці XIX ст. румунський етнограф С.Ф. Маріан записав у с. Красноільск сучасного Сторожинецького району ритуал, за яким, коли в хату мав прийти хтось з сторонніх людей, дитині на чолі малювали сажею коло, «щоб дивилися на сажу, а не на його обличчя» [14, с. 36].

Науковий інтерес викликає ритуал записаний нами у селах Кам'яна та Старі Бросківці, за яким після народження дитини батьки запрошували до себе *віщунку* (їхню роль виконували дві-три жінки), які провіщали долю новонародженої дитини [1]. Обряд передвіщення долі дитини проводився за допомогою ритуальних страв, які були приготовлені до пологів, а також за часом її народження (залежно від місяця, дня і години народження).

Повітуха після родів провідувала породіллю періодично (Спаська, Банилів-Підгірний), саме вона несла дитину хрестити до церкви (Старі Бросківці). Її провідували також родичі, друзі, знайомі; однак в основному жінки, а участь чоловіків небажана, оскільки вважається, ніби вони можуть зашкодити породіллі. За традицією, не можна приходити з порожніми руками (дарували пелюшки, одяг для немовля, іграшки).

Дитину вигодовували материнським молоком. Перш ніж почати годування ще нехрещеної дитини, мати повинна була обмити груди свяченою йорданською водою та запалити йорданську свічку. Якщо молока в матері було недостатньо або зовсім відсутнє, то звертались за допомогою до іншої породіллі, яка вже відлучила свою дитину від грудей.

Відповідальним вважається звичай давати дитині ім'я. Це пов'язано з переконанням, що вдало обране ім'я сприятиме щастю та добробуту дитини. Вважалося, що з іменем переходять на людину і певні провини чи добрі справи тих осіб, чиє ім'я взято. На Сторожинечині побутує приповідка «з

іменем народився», тобто дитина народжена у день певного святого за релігійним календарем [1]. Ім'я дитині давали тільки після її народження. За народними віруваннями, вибір імені до родів міг привести до народження мертвої дитини. З цієї ж причини не можна було готувати пелюшки та одяг дитині до її народження [1].

Одним з перших таїнств, які прилучали дитину до сім'ї, общини, християнського світу, є хрестини. Новонародженого до хрещення вважали «нечистим». Хрещеними батьками могли бути вінчальні батьки, друзі, рідні. Їх запрошували батьки дитини, частували горілкою, калачами. У наш час у куми зазвичай беруть молодих людей, друзів; хоча їхній вік особливо значення не мав. Забороняється брати вдівців, вагітних жінок. Ще в середині ХХ ст. у цьому брала участь і повитуха — давала поради, а в селі Спаська саме *моаша* несла дитину до церкви на хрещення [1]. Відмова від запрошення не допускалася. На кумів накладалась і певна відповідальність. Вони брали участь в обряді «пострижин», виховному процесі дитини, давали своє благословення та виконували почесну роль на її весіллі.

На Сторожинеччині обов'язковими атрибутами обряду хрещення є кумівські свічки та крижми (шматок білого полотна, покривало або скатертина та хресна свічка), з яких у майбутньому мати виготовить для дитини першу сорочку. Крижму обвивають навколо свічки і об'язують стрічкою та прикрашають квітами васильку, листочками барвінку або квіточками мирти. За повір'ями українців Сторожинецького району, свічки, які прив'язували до крижм, потрібно було якомога швидше спалити, «щоб дитина свою долю швидше знайшов (-ла) і не залишився (-лася) без пари в житті»; натомість у румуномовних селах красою і розміром свічок *нанашки* (*nănașii*) «показували свій гонор» [1].

Якщо раніше обряд хрещення відбувався тільки в церкві, то з другої половини ХХ ст. спостерігається практика хрещення дитини в домашніх умовах, за якою священник та куми приходять до хати, де є новонароджений [1].

Під час несення дитини до церкви співалися обрядові пісні. Наприклад, в селі Великий Кучурів жінки співали: «Йди, дитинко, до хористочки, тай пильнуй свою крижмочку / Аби чиста, як папірчик, аби

ти ще вздріла вінчик / Божий Ангел, схорони тя, тай додому доведи тя / Щоби крижба впильнувалась — життя твоє не заваялось» [11, с. 60]. Цю пісню співали не випадково, адже вважалося недобрим знаком, якщо під час «Святого таїнства хрещення» дитина забруднить полотно.

Після хрещення відбувалося застілля. Куми, родичі та інші запрошені приносили гроші, полотно, крупу та інші продукти. Часто заможні родини запрошували на свято троїстих музик. На хрестинах співали різні народні пісні. Перед хрестинами побутував звичай, за яким повитуха виготовляла ляльку-мотанку, схожу на дитину, і йшла разом з двома жінками до кумів. Прийшовши до них, співали: «...Добрий вечір, нанашку, витягай брихташку, а в брихташки є гроші на черевички хороші». А нанашка відповідала: «А нанашку си напив і брихташку загубив, а нанашка йшла, тай брихташку знайшла». І вони (куми) повинні були «дати на дитину», тобто принести подарунки: гроші, дитячий одяг, іграшки тощо. Після цього повитуха дякувала кумам і поверталася до будинку новонародженого. Після святкування хрестин був звичай скупати повитуху або ж кидати її в річку.

Під час проведення польових досліджень зафіксували звичай використання каші на хрестинах (єдиний випадок серед досліджених населених пунктів). Так, наприклад, у румунів с. Старі Бросківці *моаша* роздавала кожному присутньому гречану кашу [1].

Наступного дня, у понеділок, відбувається продовження святкування — «похрестини». В цей день ритуально омивають дитину «непочатою» водою жінки-куми. При цьому кожна матка (хрещена мати) повинна облити дитину особисто. Завершуються «похрестини» застіллям, танцями [1].

Відзначення річниці від дня народження дитини називають обрядом «пострижин». Він символізував перехід новонародженого у новий віковий стан. До початку ХХ ст. на це свято запрошували повитуху та хрещених батьків. Хрещений батько після пострижин дарував зазвичай своєму хрестникові вівцю або ягня [14, с. 109]. Сьогодні дитині лише символічно відстригають пасмо волосся або вистригають хрестик. У деяких місцевостях вистригається трохи волосся з чотирьох боків: спереду, ззаду та з обох боків над вухами, що має оберігати дитину від злих сил [1].

У деяких місцевостях Сторожинецького району донедавна був звичай замінити ім'я важкохворій дитині. Батьки (переважно мати) проводили ритуальний «продаж» дитини через вікно (Банилів-Підгірний, Кам'яна, Спаська, Старі Бросківці). Є декілька локальних варіантів проведення цього ритуалу: дитину передавали сторонній людині (Банилів-Підгірний); бездітній жінці (Кам'яна); багатодітній матері (Старі Бросківці). Ці люди платили батькам гроші та називали дитину іншим ім'ям.

Отже, звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини, містили в собі багато архаїчних, магічних елементів, покликаних забезпечити успішне народження дитини, благополуччя і щастя новонародженого та породіллі. Їхні ремінісценції, як засвідчують польові матеріали, збереглися до наших днів. Деякі з них переплелися з християнською символікою. Зібрані матеріали ще раз підтверджують той факт, що на Буковині (етнографічній лімітрофній зоні), краще, ніж в інших регіонах, зберігається традиційна обрядовість. У процесі тривалого спільного проживання на одній території, в однакових соціально-економічних умовах спільне православне віросповідання сприяло формуванню комплексу звичаїв та ритуалів в родильній обрядовості українців та румунів Буковини. На основі проведених досліджень можна констатувати той факт, що суттєвих розбіжностей у ритуалах, пов'язаних з народженням дитини в українців та румунів Сторожинецького району, не зафіксовано. Зокрема, це прослідковується на рівні етапів родильної обрядовості: обрядових дій з пуповиною, плацентою, першим годуванням та купанням немовляти, провідування породіллі тощо. Відмінності є лише в назвах головних дійових осіб, символіці, використанні магічних інгредієнтів і рослин, приуроченості ритуалів. На Буковині зафіксовані також локальні особливості проведення ритуалів та місцеві назви дійових осіб родильної обрядовості (як, наприклад, термін *моаша* в українців та румунів регіону).

1. Матеріали польових етнографічних експедицій, зібрані в українських та румунських селах Сторожинецького району Чернівецької області у 2008—2011 рр. Зберігаються в Етнографічному музеї факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (МЄЕ ЧНУ).

2. Борисенко В. Обряди і звичаї в українській родині / Борисенко В. // Традиції і життєдіяльність етносу. — К., 2000. — С. 101—184.
3. Боряк О. Баба-повитуха в культурно-історичній традиції українців: між профанним і сакральним / Олена Боряк. — К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, 2009. — 400 с.
4. Гаврилюк Н.К. Картографирование явлений духовной культуры (по материалам родильной обрядности украинцев) / Н.К. Гаврилюк. — К.: Наукова думка, 1981. — 279 с.
5. Галько О.Ю. Родильні обряди бойків наприкінці XIX — початку XX століття / О.Ю. Галько // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Історія. — 2002. — № 62. — С. 22—25.
6. Гвоздевич С. Вода і вогонь у родильній обрядовості українців XIX — поч. XX ст. / С. Гвоздевич // Народознавчі зошити. — 1995. — № 1. — С. 34—35.
7. Гвоздевич С. Архаїчні елементи у родильній обрядовості поліщуків (кінець XIX — 30-ті роки XX ст.) / С. Гвоздевич // Полісся: мова, культура, історія. — К., 1996. — С. 247—255.
8. Гвоздевич С. Родильна обрядовість українців / Стефанія Гвоздевич // Народознавчі зошити. — 1997. — № 2. — С. 11—16.
9. Гвоздевич С. Елементи дохристиянських вірувань у сучасній родильній обрядовості українців / Стефанія Гвоздевич // Народознавчі зошити. — 2001. — № 4—6. — С. 120—126.
10. Дерман І. Весільна та родильна обрядовість українського та болгарського населення Південної України в 20-х — на початку 40-х рр. XX ст. (на матеріалах усної історії) / І. Дерман // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. — 2010. — Вип. XXVIII. — С. 231—233.
11. Кожоляно Г.К. Етнографія Буковини / Г.К. Кожоляно. — Чернівці: Золоті литаври, 2001. — Т. 2. — 424 с.
12. Кожоляно Г.К. Традиційні звичаї та вірування українців Буковини у передродовий період родильної обрядовості / Г.К. Кожоляно // Берегиня: Всеукраїнський народознавчий кварталник. — 2008. — № 2. — С. 25—32.
13. Цубенко В. Родильні обряди населення Києво-Подільського військового поселення кавалерії / В. Цубенко // Народознавчі зошити. — 2008. — № 1—2. — С. 58—62. — (Бібліогр.: 13 назв. — укр.).
14. Marian S.F. Nașterea la români: Studiu etnografic / S.F. Marian. — București: Lito-Tipografia Carol Gobl, 1892.
15. Russu I.I. Elemente autohtone în limba română. Substratul comun româno-albanez / I.I. Russu. — București: Ed. Academiei RSR, 1970.
16. Zmoșu V. Un sat bucovinean de pe valea Siretului: Pătrăuții de Jos. Mărturii spirituale / Valeriu Zmoșu. —

Cernăuți : Editura Alexandru cel Bun-Zelena Bucovina, 2006.

Antonii Moysey, Chrystyna Parayko

ON CUSTOMS AND RITES
ASSOCIATED WITH CHILDBIRTH
IN UKRAINIANS AND ROMANIANS
OF STOROZHYNETS REGION

The article based upon ethnographical field research-works fulfilled among Ukrainian and Romanian population of villages in Storozhynetsky region during 2008—2011 has brought an attempt to explore the reminiscences of the complex customs and rituals associated with childbirth through prenatal, obstetric and postnatal periods.

Keywords: custom, rite, childbirth, Storozhynetsky region, Ukrainians, Romanians.

Антоний Мойсей, Кристина Парайко

ОБЫЧАИ И ОБРЯДЫ,
СВЯЗАННЫЕ С РОЖДЕНИЕМ РЕБЕНКА
У УКРАИНЦЕВ И РУМЫН
СТОРОЖИНЕЦКОГО РАЙОНА

В статье на основе этнографических полевых исследований среди украинцев и румын в селах Сторожинецкого района в 2008—2011 гг. делается попытка исследовать reminiscences комплекса обычаев и обрядов, связанных с рождением ребенка, предписываемые традиционной народной практикой предродовые, родовспомогательные и послеродовые действия.

Ключевые слова: обычай, обряд, рождение ребенка, украинцы Сторожинецкого района, румыны Сторожинецкого района.